

**2022–2026 M. MOKSLINIŲ TYRIMŲ IR EKSPERIMENTINĖS PLĖTROS PROGRAMA
„MENO NE/AUTONOMIJOS TYRIMAI“**

1. 2022–2026 m. mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros programos „Meno (ne)autonomijos tyrimai“ (toliau - programa) vykdytojas - Lietuvos kultūros tyrimų institutas (toliau – LKTI).

2. Programos tikslas

Skirtingiems istoriniams laikotarpiams būdinga savita meno autonomijos ir neautonomijos – pavaldumo, tarnystės, funkcionalumo, sąveikos su ne meno sritimis – dialektika. Tyrimų tikslas – iš naujo įvertinti „hibridinės“ meno kūrinių kilmės, kūrybos bendradarbiaujant ir/ar besiginčijant privalumus, permąstyti meniškumo kriterijus ir meno veikimo pasaulyje būdus, tinkamai pasinaudoti meno kūrinių teikiama galimybe kartu svarstyti aktualius klausimus.

3. Programos uždaviniai

Programoje numatomi fundamentiniai ir taikomieji dailės, muzikos, teatro ne/autonomijos atvejų, reiškinių, procesų ir kontekstų nuo LDK laikų iki XXI a. tyrimai. Pagrindiniai jų uždaviniai:

3.1. LDK dailės ir visuomenės sąveikų tyrimai: dailės ir architektūros funkcionavimas politikos, religijos ir visuomenės kontekstuose; LDK materialiosios kultūros tyrimai: dailių objektų – statuso simbolių – funkcionavimas, veiksnio galia.

3.2. Kūrybos laisvės ir meninės raiškos įvairovės paradigmos visuomenės pokyčių ir politinių ribojimų aplinkoje (XIX a. – XX a. I pusė): dailininkų kūrybos tyrimai XIX a.–XX a. pradžios meninio ir politinio gyvenimo kontekste; Lietuvos ir Vilniaus dailė ir dailės gyvenimas 1920–1945 m. laikotarpiu – dailė, politika, daugiakultūre visuomenė, utilitaristinis požiūris į meną ir jo poveikis kūrybos procesams, meno kūrinių funkcionavimui ir recepcijai; muzikos kultūros šaltiniai; scenos menai (institucijos, kūryba, asmenybės) tarpukario Lietuvos kultūriniame ir ideologiniame lauke.

3.3. Sovietmečio Lietuvos meno tyrimai: įvairių laikotarpių sovietmečio dailė tarp utilitarumo ir raiškos autonomijos siekių; sovietmečio dizaino ir taikomosios dailės tyrimai – modernistinė formų estetika ir (ne)išsilaisvinimas iš paskirties vartojimo stygiaus epochoje, neprofesionalus menas ir jo transformacijos Lietuvoje bei lietuvių išsivijoje; okupacijų ir sovietmečio patirtys muzikos ir scenos meno kūryboje, kritikoje, istoriografijoje.

3.4. XX a. pabaigos – XXI a. meno tyrimai: dailės ir vizualiųjų menų lauko kaita, kūrinių interpretacijos aktualios filosofinės problematikos kontekste; dailėtyros savistaba (teorinių prieigų (de)konstrukcijos atvejai); filosofinė meno autonomijos refleksija; muzikos kūrybos pokyčiai; naujosios šiuolaikinio scenos meno praktikos; pandemijos poveikis teatrui.

4. Metodologinis tyrimų pagrindimas

Tyrimuose naudojami pagrindiniai socialinės ir interpretacinės menotyros (dailėtyros, teatrologijos, muzikologijos) metodai. Socialinė menotyra tiria įvairiapusę meno (ir/ar medijų) ir visuomenės sąveiką – sociokultūrines meninės kūrybos sąlygas ir kūrinių poveikį visuomenei, kultūros procesams, jų veikmės galias. Interpretacinė menotyra interpretuoja kūrinius įvairiuose diskursyviuose kontekstuose, kartu su jais produkuoja naujas žinias.

LDK dailės ir visuomenės sąveikoms tirti pasitelkiama šaltiniotyra (rašto šaltinių analizė, kritika), istorinė rekonstrukcija, prozopografija; atribucija, formalioji ir stiliaus analizė, ikonografija, ikonologija ir kiti dailės kūrinių interpretacijos metodai; kultūros studijų, vizualumo studijų, feminizmo, tinklaveikos teorinės prieigos.

XIX a.–XX a. I pusės meno neautonomijos tyrimams be socialinės ir interpretacinės menotyros dar naudojami šaltiniotyros (vaizdo ir rašto šaltinių analizės), kontekstinės biografinės analizės, istorinės rekonstrukcijos metodai; diskurso teorijos, performatyvumo teorijos, pokolonijinė, feministinė, socialinės ir kultūrinės antropologijos, vizualumo studijų ir kitos teorinės priegios.

Sovietmečio Lietuvos meno tyrimams naudojami rašto (spaudos), vaizdo ir vaizdo-garso šaltinių analizės, kontekstinės biografinės analizės, istorinės rekonstrukcijos, etnologijos ir sakinės istorijos (pusiau struktūruoto interviu, laisvo pokalbio), istorinis lyginamasis metodai; formaliosios analizės, ikonografijos, ikonologijos, kontekstinės dailės kūrinių interpretacijos metodai; pasitelkiamos feminizmo, performatyvumo teorijos, diskurso teorijos, medijų posūkio, tinklaveikos teorijos priegios; savirefleksyvaus *trečiosios kartos pasakojimo* (anapus *okupacijos* ir *pokolonijinio* diskurso priešpriešos) paradigma.

XX a. pabaigos–XXI a. menas tiriamas derinant socialinės ir interpretacinės menotyros metodus, pasitelkiant hermeneutinę, diskurso teorijos, meno lauko analizės, feminizmo, performatyvumo teorijos, medijų posūkio, vaizdinio posūkio, tinklaveikos teorijos, ideologijų kritikos priegas.

5. Tyrimų etapai ir jų charakteristika; detalus įgyvendinimo planas

Tyrimų etapai:

1. Tyrimo objektų fiksacija, empirinės medžiagos rinkimas, darbas su pirminiais ir antriniais šaltiniais (muziejuose, archyvuose, bibliotekose ir kt.).
2. Pirminiai vaizdo, garso ir rašto šaltinių tyrimai (ikonografiniai, atribuciniai ir kt. tyrimai).
3. Surinktų duomenų analizė, sisteminimas ir interpretavimas, taikant šiuolaikinius tyrimo metodus.
4. Mokslo straipsnių, studijų, monografijų, studijų, šaltinių, taikomųjų darbų rengimas.
5. Tyrimų sklaida ir viešinimas.

1 uždavinys. *LDK dailės ir visuomenės sąveikų tyrimai*: dailės ir architektūros funkcionavimas politikos, religijos ir visuomenės kontekstuose; materialiosios kultūros tyrimai.

Tema – *Dailės užsakymas ir vartojimas XVII–XVIII a. LDK*, tyrimo objektas – dailės ir visuomenės sąveikų, materialiosios kultūros reiškiniai.

Tema *XVIII a. baroko architektūra LDK: objektai ir kūrėjai*, tyrimo objektas – LDK baroko architektūra Abiejų Tautų Respublikos kontekste. Bus tiriami išskirtinės reikšmės ir svarbos architektūros paveldo objektai, nagrinėjamos politinės galios centrų, ryškiausių asmenybių, ekonominių, kultūrinių, socialinių procesų sąsajos su baroko stiliaus raida ir architektūros raiška.

Tema *Meninės praktikos Apšvietos visuomenėje*, tyrimo objektas – meno ir visuomenės sąveikos LDK Apšvietos epochoje. Bus tiriamos meninės praktikos XVIII a. II pusės LDK visuomenėje, meno sąveikos su politinėmis ir socialinėmis struktūromis, Apšvietos idėjų inspiruoti meno užduočių pokyčiai.

2 uždavinys. *Kūrybos laisvės ir meninės raiškos įvairovės paradigmos visuomenės pokyčių ir politinių ribojimų aplinkoje (XIX a. – XX a. I pusė)*: dailė, politika ir daugiakultūrė visuomenė; utilitaristinis požiūris į meną ir jo poveikis kūrybos procesams, meno kūrinių funkcionavimui ir recepcijai; muzikos kultūros šaltiniai (XIX a.–XX a. pr. muzikiniai rankraščiai, muzikos instrumentų semantika Šventojo Rašto vertimuose); scenos menai (institucijos, kūryba, asmenybės) tarpukario Lietuvos kultūriniame ir ideologiniame kontekste (tyrimai bendradarbiaujant su Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejumi).

Tema *Muzikos paveldas: XIX a.–XX a. pradžios muzikiniai rankraščiai*, tyrimų objektas: XIX a.–XX a. pr. muzikiniai rankraščiai (Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos (toliau – LNMMB) Retų knygų ir rankraščių skyriuje saugomo nesutvarkyto muzikinių rankraščių fondo peržvalga, aprašymas, susisteminimas; tema įgyvendinama bendradarbiaujant su LNMMB); tema *Scenos menai (institucijos, kūryba, asmenybės) tarpukario Lietuvos kultūriniame ir ideologiniame lauke*, tyrimų objektas – Valstybės teatro muzikinis palikimas.

Tema *Scenos menai (institucijos, kūryba, asmenybės) tarpukario Lietuvos kultūriniame ir ideologiniame lauke*, tyrimų objektai: 1. istorijos interpretacijos lietuvių nacionalinio sąjūdžio ir

tarpukario Lietuvos teatre; 2. moterys lietuvių nacionalinio sąjūdžio ir tarpukario Lietuvos teatre: biografijos, kūrybinė veikla, kritinė refleksija.

Tema *Vilniaus dailė ir dailės gyvenimas 1920–1945 m.*, tyrimo objektas – dailės ir politikos sąveikos, utilitaristinis požiūris į meną, temų ir raiškos formų reglamentavimas, menininkų skatinimo mechanizmas, menininkų ugdymo sistema ir jos ypatumai, meno kritikos formos ir idėjos.

Tema *Scenos menai (institucijos, kūryba, asmenybės) tarpukario Lietuvos kultūriniame ir ideologiniame lauke*, tyrimų objektas – Valstybės opera: teatro muzikinis gyvenimas 4-ajame XX a. dešimt. ir jaunųjų kompozitorių kūryba.

Tema *Muzikos funkcionavimas religijos ir visuomenės kontekstuose*, tyrimų objektas – muzikos instrumentų semantika lietuviškuose Šventojo Rašto vertimuose XVI a. pabaigoje – XXI a.

Tema *Scenos menai (institucijos, kūryba, asmenybės) tarpukario Lietuvos kultūriniame ir ideologiniame lauke*, tyrimų objektas – teatro avangardo plėtra autoritarinio režimo sąlygomis XX a. 3–4 dešimtmečiais.

Tema *Scenos menai (institucijos, kūryba, asmenybės) tarpukario Lietuvos kultūriniame ir ideologiniame lauke*, tyrimų objektas – Valstybės teatro baletas ir scenografija kultūrinio reprezentatyvumo ir meninių eksperimentų kontekste.

Tema *Lietuvos dailininkų kūryba XIX a.–XX a. pradžios meninio gyvenimo kontekste*, tyrimo objektas – kultūrinė ir politinė aplinka, XIX a.–XX a. pradžios dailininkų saviraiškos būdai, palyginamoji dviejų brolių dailininkų Alfredo ir Edvardo Mato Römerių gyvenimo ir kūrybos analizė.

Tema *Scenos menai (institucijos, kūryba, asmenybės) tarpukario Lietuvos kultūriniame ir ideologiniame lauke*, tyrimų objektas – Valstybės teatro (dramos) įvaizdis XX a. 3–4-ojo dešimtmečio spaudoje ir kritikoje.

3 uždavinys. *Sovietmečio Lietuvos meno tyrimai*: įvairių laikotarpių sovietmečio dailė tarp utilitarumo ir raiškos autonomijos siekių; sovietmečio dizaino, tautodailės istorija; okupacijų ir sovietmečio patirtys muzikos ir scenos meno kūryboje, kritikoje, istoriografijoje.

Tema *Sovietmečio dizainas ir taikomoji dailė*, tyrimų objektas – modernistinė dizaino ir taikomosios dailės formų estetika ir (ne)išsilaisvinimas iš paskirties vartojimo stygiaus epochoje. Tyrimo tikslas – susisteminti ir apibendrinti sovietmečio Lietuvos dizaino raidą, atskleisti jo specifiką, dailininkų pastangas suderinti tarptautines tendencijas su tapatumo paieškoms.

Tema *Lietuvos dailė ankstyvuojų sovietmečiu*, tyrimo objektas – „nacionalinės formos ir internacionalinio turinio“ doktrina ir meniškumo kriterijai.

Tema *Sovietmečio grafika*, tyrimų objektas – taikomosios, iliustracinės vaikų knygų grafikos virsmas autonomine lakštine grafika: atvejo studija – Aspazijos Sургailienės (1928–2011) kūryba.

Tema *Lietuvių kryždirbystė XX a. II pusėje*, tyrimų objektas – kryždirbystės tradicija Lietuvoje ir lietuvių diasporoje XX a. II pusėje. Bus tiriami įvairios paskirties kryždirbystės objektai (lauko paminklai ir interjerui skirti dirbiniai), jų meninė raiška, kryždirbystės tradicijos kaita istorinių permainų, politinių ir visuomenės pokyčių kontekste.

Tema *Okupacijos (1940–1941, 1941–1944) metų ir sovietmečio muzika*, tyrimų objektas – okupacijos metai (1940–1941, 1941–1944): muzika scenoje ir radijuje, refleksijos spaudoje ir sakytinės istorijos šaltiniuose; kompozitoriaus Jono Nabažo palikimas.

Tema *Sovietmetis: sakytinės istorijos šaltiniai*, tyrimų objektas – smuikininkės Danutės Pomerancaitės gyvenimas ir kūryba.

Tema *Lietuvos baletas: asmenybės, kūryba, refleksija*, tyrimų objektas – Aliodijos Ruzgaitės nebaigtas rankraštis „Bronius Kelbauskas“; Léo Delibes'o baletas „Kopelija“ Lietuvoje; Lietuvos baletu solistų kūryba, Lietuvos baletu refleksijos dailės kūriniuose: ikonografinis ir plastinis aspektai.

Tema *Sovietmečio teatro kritika ir istoriografija*, tyrimų objektas – vėlyvasis sovietmetis teatro kritikoje ir istoriografijoje.

4 uždavinys. *XX a. pabaigos – XXI a. meno tyrimai:* dailės ir vizualiųjų menų lauko kaita, kūrinių interpretacijos aktualios filosofinės problematikos kontekste, dailėtyros savistaba, filosofinė meno autonomijos refleksija; muzikos kūrybos pokyčiai; naujosios šiuolaikinio scenos meno praktikos; pandemijos poveikis teatrui.

Tema *Tradicinių dailės rūšių diskursas Lietuvoje 1990–2020*, tyrimų objektas: XX a. pab. – XXI a. dailės ir vizualiųjų menų lauko procesų istorija, tradicinių dailės rūšių kūrybos, sklaidos ir recepcijos (sąlygų) pokyčiai, dailės (simbolinės) vertės ir veikmės vizualiųjų menų lauke ir sociokultūrinėje terpėje kaita; autonomiškos dailės politiškumas; teorinių prieigų (de)konstrukcijos atvejai; kūrinių interpretacijos aktualios filosofinės problematikos kontekste.

Tema *Filosofinė meno autonomijos refleksija*, tyrimų objektas – meno (ne)autonomija filosofiniu ir socioideologiniu požiūriu.

Tema *Filosofinė meno autonomijos refleksija*, tyrimų objektas – pagrindinių Vakarų filosofų meno emancipacijos koncepcijos.

Tema *Muzikos kūrybos pokyčiai*, tyrimų objektas – istorinių patirčių įtaka muzikos kūrinio dramaturgijai, minimalizmo transformacijos ir katastrofizmo įvaidžiai muzikos kūryboje.

Tema *Pandemijos poveikis teatrui*, tyrimų objektas – COVID-19 pandemijos įtaka teatrui: teatro mediacijos plėtra, praktikos Lietuvoje ir tarptautiniai kontekstai.

Tema *Naujosios šiuolaikinio scenos meno praktikos*, tyrimų objektas – dokumentinio, taikomojo/patirtinio, intermedialaus teatro formos, kūrėjai, nacionalinė ir tarptautinė patirtis.

6. Įgyvendinimo planas:

2022 metai

1 uždavinys. *LDK dailės ir visuomenės sąveikų tyrimai:*

Vaizdo ir rašto šaltinių rinkimas monografijai *Dailės užsakymas ir vartojimas XVIII a. LDK: Radvilų atvejis*; monografijos I dalies rankraštis (1 autorinis lankas (toliau - a. l.), 1 s. l.); mokslo straipsnis.

2 uždavinys. *Kūrybos laisvės ir meninės raiškos įvairovės paradigmos visuomenės pokyčių ir politinių ribojimų aplinkoje (XIX a.–XX a. I pusė):*

Studijos/šaltinio *XIX a.–XX a. pr. LNMMB RKRS muzikinių rankraščių fondas* dalies rankraštis (1,5 a. l.).

Monografijos *Istorija ir teatras: istorinio spektaklio raida XX a. I-oje pusėje* dalies rankraštis (2 a. l.).

Parengiamieji tarptautinės dailės parodos „Vilniaus dailė 1918–1948 m.“ darbai, straipsnių rinkinio sudarymas, mokslo straipsnis.

mokslo straipsnis „Avangardinio teatro kūrimas Lietuvoje“ (0,8 a. l.), medžiagos rinkimas studijai *Šiuolaikinis teatras iššūkių akivaizdoje: COVID-19 pandemijos poveikis Lietuvos teatrui*. (0,7 sąl. l.)

Kolektyvinio leidinio *Valstybės teatras* skyriaus dalis „Valstybės teatro baletas“ (1 a. l.), mokslo straipsnis (1 a. l.), pranešimas mokslo konferencijoje (0,5 sąl. l.).

kolektyvinio leidinio *Valstybės teatras* skyriaus, skirto tarpukario spaudai ir kritikai, dalies rankraštis (1 a. l.).

3 uždavinys. *Sovietmečio Lietuvos meno tyrimai:*

Medžiagos rinkimas grafikės Aspazijos Surgailienės kūrybinei biografijai (archyvinių dokumentų, korespondencijos, kūrybos palikimo ir kūrinių muziejuose, parodų katalogų tyrimai, 1,25 sąl. l.).

Medžiagos, vaizdinių ir rašytinių šaltinių rinkimas studijai *Lietuvos tekstilės dizainas 1945–1990: meninė saviraiška reglamentacijos ir vartojimo stygiaus epochoje*, jos dalies rankraštis (0,5 s. l, 0,5 a. l.); 2 mokslo straipsniai; 1 pranešimas tarptautinėje mokslinėje konferencijoje.

Mokslo straipsnis („Nacionalinio savitumo raiška ir meniškumo kriterijai atlydžio laikotarpio dailėje ir dailės kritikoje“, 0,75 a. l.).

2 mokslo straipsniai: „XX a. 5–6 deš. I. Končiaus kūryba“ (0,75 a. l.); apie XX a. 7–8 deš. išėivijos kryždirbystę, (0,75 a. l.).

Medžiagos rinkimas studijai/šaltiniui *Kompozitoriaus Jono Nabažo dienoraščiai. II dalis* (1,5 sąl. l.)

Medžiagos rinkimas pokalbių knygai/sakytinės istorijos šaltiniui *Smuikininkės Danutės Pomerančaitės gyvenimas ir kūryba*.

Pranešimas mokslo konferencijoje (0,5 sąl. 1), šaltinio *Aliodija Ruzgaitė. Bronius Kelbauskas* rengimas, komentarų rašymas, ikonografinės medžiagos rinkimas (1 s. 1.), mokslo straipsnis (1 a. 1.).
Medžiagos rinkimas ir analizė studijai *Lietuvių teatro kritika 1980–1990 metais* (2 sąl. 1.)

4 uždavinys. *XX a. pabaigos – XXI a. meno tyrimai:*

Mokslo straipsnis dailės interpretacijos metodologijos klausimais (1 a. 1.); Rūtos Jusionytės kūrybos interpretacija (tekstas katalogui, 1 a. 1.); medžiagos rinkimas ir sisteminimas monografijai *Lietuvos dailė 1990–2020* (2 s. 1.).

mokslo straipsnis („Vidinės rezistencijos“ ir ideologijos santykis vėlyvojo sovietmečio dailėje“, 1 a. 1.)

Mokslo straipsnis („Filosofinė meno autonomijos refleksija“, 0,75 a. 1.).

2 mokslo straipsniai (1 a. 1.; 0,75 a. 1.), vieša paskaita „Naujoji lietuvių kompozitorių vargonų kūryba: kūriniai vargonams ir ansambliams – vargonininkų repertuaro perspektyva“ (0,5 sąl. 1.).

2 mokslo straipsniai, skirti šiuolaikinio taikomojo/patirtinio teatro tyrimams (2 a. 1.).

Iš viso 2022 m. planuojama:

Rinkti medžiagą numatytiems monografijoms, studijoms, kitiems veikalams;
parengti 7 a. l. monografijų, studijų, šaltinių dalių rankraščius,

1 straipsnių rinkinio rankraštį,

17 mokslo straipsnių,

2 pranešimus mokslo konferencijose,

1 viešą paskaitą.

2023 metai

1 uždavinys. *LDK dailės ir visuomenės sąveikų tyrimai:*

Vaizdo ir rašto šaltinių rinkimas monografijai *Dailės užsakymas ir vartojimas XVIII a. LDK: Radvilų atvejis*, monografijos II dalies rankraštis (2 s. 1., 1 a. 1.), pranešimas konferencijoje (0, 5 s. 1.).

2 uždavinys. *Kūrybos laisvės ir meninės raiškos įvairovės paradigmos visuomenės pokyčių ir politinių ribojimų aplinkoje (XIX a. – XX a. I pusė):*

Straipsnių rinkinio (tarptautinės dailės parodos knygos *Vilniaus dailė 1918–1948 m.*) parengimas spaudai ir publikavimas; tarptautinės dailės parodos „Vilniaus dailė 1918–1948 metais“ kuravimas; mokslo straipsnis; pranešimas mokslo konferencijoje.

Medžiagos rinkimas monografijai *Alfredas ir Edvardas Matas Römeriai*; monografijos dalies rankraštis (1 a. 1.).

Studijos/šaltinio *XIX a.–XX a. pr. LNMMB RKRS muzikinių rankraščių fondas* dalies rankraštis (0, 75 a. 1.), renkama medžiaga *Valstybės teatro leidiniui* (0,75 sąl. 1.).

Mokslo straipsnis „Valstybės teatras“ (1 a. 1.), monografijos *Istorija ir teatras: istorinio spektaklio raida XX a. I-oje pusėje* dalies rankraštis (2 a. 1.).

Vieša paskaita paskaitų ciklui *Muzikos ir scenos meno laukas XIX–XXI a. transformacijų kontekstuose*, renkama medžiaga kolektyviniam leidiniui *Valstybės teatras* (0,5 sąl. 1.).

Medžiagos rinkimas ir sisteminimas mokslo straipsniui „Avangardinė kūryba valstybinėje institucijoje: Valstybės teatro atvejis Vidurio–Centro Europos teatrų kontekste“ (0,25 sąl. 1.), pranešimas *Avangardinė kūryba valstybinėje institucijoje: Valstybės teatro atvejis* mokslo konferencijoje (0,25 sąl. 1.).

Mokslo straipsnis „Valstybės teatro baletas“ (1 a. 1.), vieša paskaita paskaitų ciklui *Muzikos ir scenos meno laukas XIX–XXI a. transformacijų kontekstuose*.

Vieša paskaita paskaitų ciklui *Muzikos ir scenos meno laukas XIX–XXI a. transformacijų kontekstuose*, renkama ir sisteminama medžiaga apie tarpukario spaudos ir teatro ryšius kolektyviniam leidiniui *Valstybės teatras* (0,5 a. 1., 0,5 sąl. 1.)

3 uždavinys. *Sovietmečio Lietuvos meno tyrimai:*

Medžiagos rinkimas grafikės Aspazijos Surgailienės kūrybinei biografijai (archyvinių dokumentų, korespondencijos, kūrybos palikimo ir kūrinių muziejuose, parodų katalogų tyrimai, 1,25 sąl. l.), pranešimas konferencijoje.

Medžiagos, vaizdinių ir rašytinių šaltinių rinkimas studijai *Lietuvos tekstilės dizainas 1945–1990 m.: meninė saviraiška reglamentacijos ir vartojimo stygiaus epochoje*, jos dalių rašymas (1 s. l, 1 a. l.); 1 mokslo straipsnis, 1 pranešimas mokslinėje konferencijoje.

Mokslo straipsnis („Nacionalinės formos ir socialistinio turinio“ doktrinos recepcija sovietmečio dailėje: Lietuva ir Estija“, 0,75 a. l.).

Skyriaus apie kryždirbystę lietuvių išėivijoje parengimas studijai (1 a. l.); pranešimas mokslinėje konferencijoje.

Renkama medžiaga studijai / šaltiniui *Kompozitoriaus Jono Nabažo dienoraščiai. II dalis* (1 a. l.), mokslo straipsnis „Muzikos kritika okupacijų metais (1940–1944 m.“ (0,5 a. l.)

Pokalbių knygos/sakytinės istorijos šaltinio *Smuikininkės Danutės Pomerancaitės gyvenimas ir kūryba* dalies rankraštis (1,5 a. l.), vieša paskaita paskaitų ciklui *Muzikos ir scenos meno laukas XIX–XXI a. transformacijų kontekstuose*.

Parengtas publikuoti šaltinis *Aliodija Ruzgaitė. Bronius Kelbauskas* (2 a. l.), , renkama medžiaga studijai *Nuo Kopelijos iki Olimpijos. Léo Delibes'o baletas „Kopelija“ Lietuvoje* (1 sąl. l.)

Rasa Vasinauskaitė: studijos *Lietuvių teatro kritika 1980–1990 m.* dalies rankraštis (2 a. l.)

4 uždavinys. *XX a. pabaigos – XXI a. meno tyrimai:*

Medžiagos rinkimas ir sisteminimas monografijai *Lietuvos dailė 1990–2020*, monografijos dalies rankraštis (1 s. l., 1 a. l.); pranešimas konferencijoje (apie autonomiškos dailės politiškumą); taikomasis dailės sklaidos/edukacijos projektas bendradarbiaujant su MO muziejumi.

Mokslo straipsnis („Šiuolaikinio meno sistema konservatyviojo posūkio fone“, 1 a. l.).

2 mokslo straipsniai (1,75 a. l.), pranešimas mokslo konferencijoje (0,5 sąl. l.).

Renkama medžiaga studijai *Šiuolaikinis teatras iššūkių akivaizdoje: COVID-19 pandemijos poveikis Lietuvos teatrui* (0,5 a. l.), 1 mokslo straipsnis (1 a. l.).

Mokslo straipsnis „Dokumentinis teatras Lietuvoje: tiriamieji meno bruožai“ (1,5 a. l.).

Iš viso 2023 m. planuojama:

parengti 1 kolektyvinio straipsnių rinkinio publikaciją,

1 šaltinio publikaciją,

9 mokslo straipsnius,

1 mokslo konferenciją,

7 pranešimus mokslo konferencijose,

1 tarptautinę dailės parodą

perskaityti 5 viešas paskaitas;

rinkti medžiagą studijoms, monografijoms ir kitiems veikalams;

parengti 11, 25 a. l. monografijų, studijų, šaltinių dalių rankraščių.

2024 metai

1 uždavinys. *LDK dailės ir visuomenės sąveikų tyrimai:*

Vaizdo ir rašto šaltinių rinkimas monografijai *Dailės užsakymas ir vartojimas XVIII a. LDK: Radvilų atvejis*, monografijos III dalies rankraštis (1 s. l, 1,5 a. l.), mokslo straipsnis.

Vaizdo ir rašto šaltinių, medžiagos rinkimas mokslo straipsniams, 2 mokslo straipsniai.

2 uždavinys. *Kūrybos laisvės ir meninės raiškos įvairovės paradigmos visuomenės pokyčių ir politinių ribojimų aplinkoje (XIX a. – XX a. I pusė):*

Studijos Vilniaus dailės gyvenimo 1939–1944 m. tema dalies rankraštis (1 a. l.), mokslo straipsnis, tyrimų viešinimas (1 s. l.).

Monografijos *Alfredas ir Edvardas Matas Römeriai* dalies rankraštis (2 a. l.).

Mokslo straipsnis „XVIII–XIX a. muzikiniai rankraščiai“ (0,75 a. l.), studijos/šaltinio *XIX a.–XX a. pr. LNMMB RKRS muzikinių rankraščių fondas* dalies rankraštis (0, 75 a. l.).

Mokslo straipsnis „Avangardinė kūryba valstybinė institucijoje: Valstybės teatro atvejis Vidurio–Centro Europos teatrų kontekste“ (0,75 a. l.).

Mokslo straipsnis „Valstybės teatras“ (1 a. l.), monografijos *Istorija ir teatras: istorinio spektaklio raida XX a. I-oje pusėje* dalies rankraštis (2 a. l.).

Renkama medžiaga straipsniui kolektyviniame leidinyje „Valstybės teatras“ (0,75 sąl. l.).

Mokslo straipsnis „Valstybės teatro scenografija“ (1 a. l.).

3 uždavinys. Sovietmečio Lietuvos meno tyrimai:

Aspazijos Surgailienės kūrybos katalogo studijai rankraštis (0,5 s. l.); mokslo straipsnis.

Mokslo straipsnis, pranešimas mokslinėje konferencijoje, medžiagos, vaizdo ir rašto šaltinių rinkimas studijai *Lietuvos tekstilės dizainas 1945–1990 m.: meninė saviraiška reglamentacijos ir vartojimo stygiaus epochoje*, jos dalies rankraštis (1 a. l.).

Mokslo straipsnis (Atgimimo laikotarpio kryždirbystės tema, 1 a. l.); studijos apie sovietmečiu vykusius kryždirbystės tradicijos pokyčius skyriaus rankraštis (0,5 a. l.).

Parengtas pokalbių knygos/sakytinės istorijos šaltinio *Smuikininkės Danutės Pomerancaitės gyvenimas ir kūryba* rankraštis (4,5 a. l.).

Mokslo straipsnis „Jono Nabažo kūryba 7–8 dešimt. pokyčių kontekstuose“ (0,75 a. l.).

Studijos *Nuo Kopelijos iki Olimpijos. Léo Delibes'o baletas „Kopelija“ Lietuvoje* dalies rankraštis (2 a. l.), renkama medžiaga monografijai *100 Lietuvos baletu solistų* bei parodai *Lietuvos baletas dailėje* (1 sąl. l.).

Studijos *Lietuvių teatro kritika 1980–1990 metais* dalies rankraštis (2 a. l.).

4 uždavinys. XX a. pabaigos – XXI a. meno tyrimai:

Medžiagos rinkimas ir sisteminimas monografijai *Lietuvos dailė 1990–2020*, monografijos dalių rankraštis (1 s. l., 2 a. l.), mokslo straipsnis.

Mokslo straipsnis („Šiuolaikinis) menas kaip ideologinis idealizmas (neomarksistiniu požiūriu)“, 1 a. l.).

2 mokslo straipsniai tyrimų tema (1 a. l. ir 0,75 a. l.), pranešimas mokslo konferencijoje (0,5 sąl. l.).

Studijos *Šiuolaikinis teatras iššūkių akivaizdoje: COVID-19 pandemijos poveikis Lietuvos teatrui* dalies rankraštis (0,75 a. l.).

2 mokslo straipsniai intermedialumo teatre bruožų tyrimams (2 a. l.).

Iš viso 2024 m. planuojama:

parengti 1 monografiją (rankraštis),

1 studiją/šaltinį (rankraštis),

18 mokslo straipsnių,

2 pranešimus mokslo konferencijose,

14,75 a. l. monografijų, studijų, šaltinių dalių rankraščių;

rinkti, tikslinti ir sisteminti medžiagą studijoms, monografijoms ir kitiems veikalams.

2025 metai

1 uždavinys. *LDK dailės ir visuomenės sąveikų tyrimai:*

Monografijos *Dailės užsakymas ir vartojimas XVIII a. LDK: Radvilų atvejis* įvado, išvadų rankraštis (2, 5 a. l.), monografijos medžiagos tikslinimas (1 s. l.), pranešimas mokslo konferencijoje.

2 mokslo straipsniai, pranešimas mokslo konferencijoje.

Mokslo straipsnis (meninių praktikų XVIII a. II pusės LDK visuomenėje tema), pranešimas mokslo konferencijoje.

2 uždavinys. Kūrybos laisvės ir meninės raiškos įvairovės paradigmos visuomenės pokyčių ir politinių ribojimų aplinkoje (XIX a. – XX a. I pusė):

Studijos Vilniaus dailės gyvenimo 1939–1944 m. tema dalies rankraštis (1, 5 a. l.), 1 pranešimas mokslo konferencijoje, tyrimų viešinimas.

Monografijos *Alfredas ir Edvardas Matas Römeriai* dalies rankraštis (2 a. l.).

Mokslo straipsnis kolektyviniam leidiniui „Valstybės teatras“ (0,75 a. l.); studijos/šaltinio XIX–XX a. pr. LNMMB RKRS muzikinių rankraščių fondas dalies rankraštis (0,25 a. l.); pranešimas tarptautinėje mokslo konferencijoje (0,5 sąl. l.).

Mokslo straipsnis (1 a. l.); pranešimas tarptautinėje mokslo konferencijoje (0,5 sąl. l.).

Mokslo straipsnis kolektyviniam leidiniui „Valstybės teatras“ (1 a. l.); pranešimas tarptautinėje mokslo konferencijoje (0,5 sąl. l.).

Mokslo straipsnis „Avangardinė kūryba valstybinėje institucijoje: Valstybės teatro atvejis“ (0,75 a. l.).

Mokslo straipsnis „Muzikos instrumentų semantika lietuviškuose Šventojo Rašto vertimuose“ (0,75 a. l.); monografijos *Muzikos instrumentų semantika lietuviškuose Šventojo Rašto vertimuose* dalies rankraštis (1,5 a. l.).

Mokslo straipsnis „Valstybės teatro scenografija“ (1 a. l.).

3 uždavinys. Sovietmečio Lietuvos meno tyrimai:

Monografinės studijos *Grafikė Aspazija Surgailienė* dalies rankraštis (1,25 a. l.)

Mokslo straipsnis; pranešimas mokslinėje konferencijoje; medžiagos tikslinimas studijai *Lietuvos tekstilės dizainas 1945–1990 m.: meninė saviraiška reglamentacijos ir vartojimo stygiaus epochoje*, studijos dalių rašymas (2 a. l.).

Studijos apie sovietmečio kryždirbystės meninę raišką ir Atgimimo laikotarpio kryždirbystės raidą ir ypatumus skyriaus rankraštis (1, 5 a. l.).

Pabaigtas studijos *Nuo Kopelijos iki Olimpjos. Léo Delibes'o baletas „Kopelija“ Lietuvoje* rankraštis (4 a. l.), pranešimas tarptautinėje mokslo konferencijoje (0,5 sąl. l.), parodos „Lietuvos baletas dailėje“ (planuojama Vilniaus rotušėje) kuravimas.

Studijos *Lietuvių teatro kritika 1980–1990 metais* dalies rankraštis (3,5 a. l.).

4 uždavinys. XX a. pabaigos – XXI a. meno tyrimai:

Medžiagos tikslinimas monografijai *Lietuvos dailė 1990–2020*, monografijos dalių rankraštis (0, 5 s. l., 3 a. l.), pranešimas konferencijai.

Mokslo straipsnis „Menas menui ir/kaip socialiai angažuota estetika“ (1 a. l.)

Mokslo straipsnis (1,2 a. l.); pranešimas mokslo konferencijoje; pranešimas tarptautinėje mokslo konferencijoje.

Studijos *Šiuolaikinis teatras iššūkių akivaizdoje: COVID-19 pandemijos poveikis Lietuvos teatrui* dalies rankraštis (1 a. l.); pranešimas tarptautinėje mokslo konferencijoje (0,5 sąl. l.).

Pranešimas tarptautinėje mokslo konferencijoje (0,5 sąl. l.).

2025 m. planuojama parengti:

1 studiją (rankraštis),

12 mokslo straipsnių,

1 kolektyvinį leidinį,

2 mokslo konferencijas,

14 pranešimų mokslo konferencijose,

1 parodą,

22 a. l. monografijų, studijų, šaltinių dalių rankraščių.

2026 metai

1 uždavinys. LDK dailės ir visuomenės sąveikų tyrimai:

Monografijos *Dailės užsakymas ir vartojimas XVIII a. LDK: Radvilų atvejis* redagavimas, dalių rankraštis, priedų rengimas (3 a. l.), mokslo straipsnis.

2 mokslo straipsniai.

Mokslo straipsnis apie menines praktikas XVIII a. II pusės LDK visuomenėje.

2 uždavinys. Kūrybos laisvės ir meninės raiškos įvairovės paradigmos visuomenės pokyčių ir politinių ribojimų aplinkoje (XIX a. – XX a. I pusė):

Studijos *Vilniaus dailės gyvenimo 1939–1944 m.* tema dalies rankraštis (2, 5 a. l.), tyrimų viešinimas.

<p>Monografijos <i>Alfredas ir Edvardas Matas Römeriai</i> dalies rankraštis (2 a. l.). Studijos/šaltinio <i>XIX a.–XX a. pr. LNMMB RKRS muzikinių rankraščių fondas</i> dalies rankraštis (1, 5 a. l.). Mokslo straipsnis „Moterys XX a. I-os pusės lietuvių teatre“ (1, 5 a. l.). Pranešimas mokslo konferencijoje teatro avangardo plėtros autoritarinio režimo sąlygomis XX a. 3–4 dešimtmečiais problematika (0,5 sąl. l.). Monografijos <i>Muzikos instrumentų semantika lietuviškuose Šventojo Rašto vertimuose</i> dalies rankraštis (2 a. l.). 3 uždavinys. <i>Sovietmečio Lietuvos meno tyrimai</i>: Studijos <i>Grafikė Aspazija Surgailienė</i> baigiamoji dalis (1, 25 a. l.). Mokslo straipsnis; pranešimas konferencijoje; pabaigtas studijos <i>Lietuvos tekstilės dizainas 1945–1990 m.: meninė saviraiška reglamentacijos ir vartojimo stygiaus epochoje</i> rankraštis. Studijos apie sovietmečio kryždirbystės meninę raišką ir Atgimimo laikotarpio kryždirbystės raidą ir ypatumus likę skyriai (3 a. l.). Studijos/šaltinio <i>Kompozitoriaus Jono Nabažo dienoraščiai. II dalis</i> dalies rankraštis (1,5 a. l.). Monografijos <i>100 Lietuvos baleto solistų</i> dalies rankraštis (4 a. l.). Studijos <i>Lietuvių teatro kritika 1980–1990 metais</i> dalies rankraštis (0,5 a. l.) 4 uždavinys. <i>XX a. pabaigos – XXI a. meno tyrimai</i>: Paskutinių monografijos <i>Lietuvos dailė 1990–2020</i> skyrių rankraštis (3 a. l.); mokslo straipsnis. Mokslo straipsnis („<i>Dailės</i> kritika ar dailės <i>kritika</i>? Kritikos funkcijos meno sistemoje“, 1 a. l.). Autorinių straipsnių rinkinys „Politiniai meno poetikos aspektai istorinių patirčių lauke“ (anglų k., 2 a. l.). 1 mokslo straipsnis (0,5 a. l.), studijos <i>Šiuolaikinis teatras iššūkių akivaizdoje: COVID-19 pandemijos poveikis Lietuvos teatrui</i> dalies rankraštis (1 a. l.). 2 mokslo straipsniai šiuolaikinio scenos meno tyrimų tema (3,5 a. l.).</p> <p>Iš viso 2026 m. planuojama parengti: 5 monografijų rankraščius, 7 studijų rankraščius, 1 autorinių straipsnių rinkinį, 11 mokslo straipsnių, 1 pranešimą mokslo konferencijoje.</p>
<p>6. Numatomi rezultatai Programos tiriamojo darbo pagrindiniai rezultatai yra parengti moksliniai straipsniai, jų rinkiniai, kolektyvinės ir individualios monografijos, studijos, šaltinių publikacijos, viso numatoma parengti 19 leidinių, neskaitant tęstinių straipsnių rinkinių, surengtos mokslinės konferencijos ir paskelbti pranešimai mokslo konferencijose:</p> <p>Parengtos 6 monografijos: <i>Dailės užsakymas ir vartojimas XVIII a. LDK: Radvilų atvejis</i> (darbinis pavadinimas). <i>Lietuvos dailė 1990–2020</i> (paantraštė). <i>Istorija ir teatras: istorinio spektaklio raida XX a. I-oje pusėje</i>. <i>Muzikos instrumentų semantika lietuviškuose Šventojo Rašto vertimuose</i>. <i>100 Lietuvos baleto solistų</i>. Monografijos <i>Alfredas ir Edvardas Matas Römeriai</i> dalies (7 a. l. rankraštis, tekstai bus pildomi ir programai pasibaigus).</p> <p>Parengtos 8 studijos: <i>Grafikė Aspazija Surgailienė</i>. <i>Lietuvos tekstilės dizainas 1945–1990: meninė saviraiška reglamentacijos ir vartojimo stygiaus epochoje</i> (sąlyginis pavadinimas). <i>Kryždirbystė XX a. II pusėje: artefaktas, simbolis, atmintis</i>. <i>XIX a.–XX a. pr. LNMMB RKRS muzikinių rankraščių fondas</i> (studija/šaltinis).</p>

Kompozitoriaus Jono Nabažo dienoraščiai. II dalis (studija/ šaltinis).

Šiuolaikinis teatras iššūkių akivaizdoje: COVID-19 pandemijos poveikis Lietuvos teatrui .

Nuo Kopelijos iki Olimpijos Léo Delibes'o baletas „Kopelija“ Lietuvoje.

Lietuvių teatro kritika 1980–1990 metais.

1 autorinių straipsnių rinktinė:

Politiniai meno poetikos aspektai istorinių patirčių lauke.

Parengti 2 kolektyviniai veikalai:

Vilniaus dailė 1918–1948 metais (tarptautinės parodos knyga).

Valstybės teatras (sudaryt. LKTI ir LTMKM).

Parengtos 2 šaltinių publikacijos:

Aliodija Ruzgaitė. Bronius Kelbauskas.

Smuikininkės Danutės Pomerancaitės gyvenimas ir kūryba.

Surengtos 3 mokslinės konferencijos:

Muzika ir scenos menas: permąstant (ne)laisvę (2025, tarptautinė).

Menas ir politika (2023, darbinis pavadinimas).

Menas ir mokslas (2025, darbinis pavadinimas).

Parengta ir paskelbta 63 moksliniai straipsniai mokslo spaudoje

Paskelbti 26 pranešimai mokslo konferencijose

Perskaitytos 6 viešos paskaitos

Surengtos 2 parodos:

Tarptautinė paroda *Vilniaus dailė 1918–1948 metais* (Lietuvos nacionalinis dailės muziejus, 2023 m.)

Lietuvos baletas dailėje

7. Rezultatų sklaidos priemonės

Parengtų monografijų, studijų, šaltinių publikavimas programos lėšomis nenumatomas, rezultatai bus skelbiami gavus papildomą LMT administruojamų ar kitų sklaidai skirtų programų finansavimą. Straipsniai bus publikuojami moksliniuose Lietuvos ir užsienio tęstiniuose bei periodiniuose leidiniuose.

Tyrimų sklaida apims tyrimų rezultatų viešinimą – pranešimus Lietuvos ir tarptautinėse mokslinėse konferencijose, viešuose publikuotų leidinių pristatymuose, populiariuose straipsniuose kultūrinėje ir periodinėje spaudoje savo kuruojamose dailės parodose Lietuvos ir Lenkijos muziejuose bei jų kataloguose, viešose paskaitose, TV ir radijo laidose. Bus surengtos dvi respublikinės ir viena tarptautinė mokslinės konferencijos.

8. Programos vykdymui skirtos lėšos 1 290 606,3 Eur (vienas milijonas du šimtai devyniasdešimt tūkstančių šeši šimtai šeši eurai 30 ct)

	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	Visai programai skirta suma Eur
Programai skirtos lėšos	238 313	244 849	261 672	272 886	272 886	1 290 606

9. Programos vadovas skelbiamas Instituto interneto svetainėje www.lkti.lt